

Siriklockan

Frysände pastorats kyrkblad

Svenska kyrkan
FRYSÄNDE PASTORAT

RING EN VÄN
NÄR LIVET
återvänder
PÅSK-
betraktelse

innehåll

SIRIKLOCKAN nr 2 2021 Kyrkblad för Svenska kyrkan i Fryksände, Lekvattnet, Vitsand och Östmark
Box 52, 685 22 Torsby • info@fryksandepastorat.se • www.fryksandepastorat.se • Ansvarig utgivare: Johan Bonander
Layout: Birgitta Brorson • Bild omslag: Karin Jansson, bild från filmprojektet "Fem påskandakter för SMA & stora"
• Tryckt: Ramströms Tryckeri AB • Tryckt på klimatkompenserat papper • Upplaga: 4800

3 KYRKOHERDEN
har ordet	20 PÅSKBETRAKTELSE
Karin Jansson
4 KYRKORÅDETS ORDFÖRANDE
har ordet	22 NÄR LIVET ÅTERVÄNDER
rapport från IVA
5 LÄNGTANS TIDER
krönika av Anette Bodinger Larsson	26 BLI MÅNADSGIVARE
Act Svenska kyrkan
6 BAKOM MINA SOLGLASÖGON
Eva Bonander	27 MEHMET EMIR ÖZDEMİR
nyföretagare i Torsby
8 HASSES KLURING
svara på frågor	28 ATT FIRA GUDSTJÄNST IGEN
i Fryksände pastorat
10 IKONER
del 2	29 PÅSKENS GUDSTJÄNSTER
i Fryksände pastorat
12 STÖD I SORGEN
stöd och hjälp till dig som sörjer	30 ANSLAGSTAVLAN
smått o gott
14 RECEPT
från köket	31 BEHÖVER DU PRATA?
Lägenhet i Lekvattnet uthyres
16 RING EN VÄN
Esbjörn Hagberg	32 FRYKSÄNDE PASTORAT
kontaktuppgifter
18 PÅSKEN
en berättelse om liv-död-liv	

Vikten av mångfald

Den som studerar ett ämne och gör djupdykningar, om det så är i till exempel medicin, teologi eller filosofi, inser ofta hur lite den vet och förstår. Man inser vidden av möjliga perspektiv och hypoteser. Hur underbart är det inte med dem som lyckas behålla sin nyfikenhet, ställer frågor, söker sanningen och eftersträvar just mångfald?

Dramatikern och polemikern Voltaire myntade begreppet:

Jag delar inte din åsikt men jag är beredd att ge mitt liv för din rätt att uttrycka den.

Idag finns en fara att Voltaires insikt kan hamna i skymundan. Det är farligt för demokratin måste underhållas, precis som vår fysiska kondition, annars förtvinar den. Och demokratin vilar just på respekten för mångfald, att vi kan och ibland bör vara olika, att vi har olika förmågor och olika perspektiv.

Är inte just olika former av olikhet – som olika perspektiv, olika åsikter, olika nivåer av prestationsförmåga, olika utseende – en del av livet? Jag tänker att så är det. Ibland kan detta vara lite skrämmande.

Men om vi lyckas bevara vår respekt och nyfikenhet för varandras olikheter så lyckas vi i regel att bygga ett samhälle vars mångfald utgör en stabil grund. Ett samhälle där vi uppmuntrar varandra att blomma, springa, lära oss, vara fria, göra olika slutledningar – en anda där vi peppar varandra och uppmuntrar varandras individualitet.

Det är inte genom att undertrycka våra skillnader, förtränga känslan av till exempel avundsjuka som jag växer, utan genom att erkänna skillnader och istället erkänna min avundsjuka – men ombesörja att den inte förgiftar mitt liv (vilket kräver att jag är beredd att arbeta en smula med mig själv). Vi är således skapade olika, livet är inte rättvist och vi måste hantera detta faktum.

Hur mycket i Bibeln handlar inte om avundsjuka? Kain och Abel, Josef och hans bröder men även Herodes blir livrädd att han ska bli utmanad av någon som sägs ha fötts till kung för att inte tala om alla sadducéer och fariséer som tuggar fradga av avundsjuka inför Jesu förmåga att så enkelt och ledigt beskriva och visa på Guds rike. I mångt är det just deras avundsjuka som korsfäster Jesus. På samma vis korsfäster vi i vår tid gärna sanningssägare och visseblåsare och sådana som sticker ut.

En del av oss minns 1985 då Björn Gillberg påpekade att den då uppburne Refaat el Sayed faktiskt inte hade en doktorsgrad i mikrobiologi, som Refaat själv hävdade. Refaat var vid den tiden en extremt hyllad företagsmogul och kändis med sitt företag Fermenta och skulle nu till att göra storaffär med Volvo. Vad hände? Jo, istället för att bli besviken på Refaat som farit med osanning blev Björn Gillberg mordhotad för att han påtalat att Refaat ljugit. Snacka om att skjuta budbäraren då denne kommer med ett obehagligt budskap istället för att bearbeta budskapet i sig.

I en valrörelse förekom en slogan att *ALLA SKA MED*. En fin tanke. Men den innebär inte att den som är duktig på att springa ska springa långsammare och den som är språkbegåvad och kan många ord ska sänka sin förmåga till en nivå så att alla omedelbart förstår. Om det sistnämnda, ovanliga ord, varför inte istället uppmuntra varandra att lära oss fler ord?

Ett bra ordförråd är redskap, inre redskap – är det vi tänker med, formulerar oss med – och livet är då rakt inte enkelt att förklara och förstå. Att ta sig igenom en sådan sak som en panikångestattack, en rädsla eller för den delen en pandemi kräver inre redskap, alltså ord, begrepp och insikter. Ju fler, bättre och mer skarpslipade, desto enklare att beskriva ett komplicerat skeende för sig själv och andra.

Jesus uppmanar oss att inte sätta vårt ljus under skäppa utan våga vara frimodiga och öppna. Jag tänker att inget kanske är viktigare i denna lite skrämmande tid att våga vara just det: nyfikna, öppna, beredda att problematisera och där vi uppmuntrar varandra till mångfald och att vara genuina även om det innebär att vi kanske landar i olika slutledningar och hypoteser. Det är i sig en rikedom, inte ett hot. Alla måste inte tycka likadant. Tvärtom.

Johan Bonander, kyrkoherde

UNDER SAMMA
HIMMEL

90 SVENSK
RISÄMLINGS
KONTRAKT

Foto: Deborah Rossouw / Non

Coronapandemin tvingar miljoner människor
till ett liv i extrem fattigdom och hunger.

SWISHA DIN GÅVA TILL 900 1223

svenskakyrkan.se/act

act
Svenska kyrkan

Att avstå...

Nu är vi inne i fastan, och att fasta är att avstå saker och ting för att komma närmare Gud med sina tankar och böner... Det senaste året och ännu pågående detta år, har vi haft en enda lång fasta allihopa!

Vi har fått avstå och försakat mycket. Vi har inte kunnat umgås som vi vill. Födelsedagar och bröllop har inte kunnat äga rum som vi har varit vana vid. Vi har inte kunnat ta avsked av nära kära på det sättet vi kanske ville. Och i kyrkan har vi inte kunnat samlas i den kristna gemenskapen. Så nog har vi fastat, vi har avstått och försakat mycket!

Men jag tänker att vi har faktiskt kommit närmare Gud under den här tiden, för nog har vi alla sänt en tacksamhetens tanke för varje dag som går och vi får vara friska och för varje dag som går så kommer vi allt närmare befrielsen i formen av att vi får vaccin. Så likt att fastan har sin upprinnelse i påsken, så kommer vi att kunna börja umgås och ha kalas. Men likadant som efter en fasta måste man vara försiktig och börja i det lilla för att sen kunna jubla och fröjda. Så håll i å håll ut!

Det har varit en riktig vinter som bjudit på vackra men kalla dagar. Och "Dr Gillgren" och "Dr Friis" har nog tyckt att värmen från elementet och sköna filter var nog så bra än att tagit del av den kalla årstiden. Men en vacker och solig dag passade de på att sitta och sola sig, så jag bjuder väl på en bild även denna gång på mina "doktorer"

*Allt gott till er!
Roger Ericsson*

Längtans tider

Anette Bodinger Larsson,
journalist, hobbykrukmakare
och prästfru är Siriklockans
krönikör.

Det är februari och i vanliga fall längtar jag alltid till våren vid den här tiden. En härlig tid då solen, ljuset, grönskan och värmen återvänder efter månader med mörker och kyla.

Text: Anette Bodinger Larsson Bild: Birgitta Brorson

Och visst finns den där vårlängtan i bröstet även i år, men som så många andra i dessa tider längtar jag allra mest efter ett slut på pandemin. En ren och skär längtan efter att saker ska bli som vanligt och livet åter ska gå sin gilla gång. Lite lustigt med tanke på att den där "gilla gången" är vad jag vanligtvis brukar längta bort ifrån. Jag börjar mer och mer inse att längtan, i alla fall min, formas efter ålder och livssituation. Har också insett att längtan är en stark drivkraft, utan den skulle jag kanske bara sitta och glo!

En gammal DBS

När jag inte ägnar mig åt att längta efter att allt ska bli som vanligt kan jag ändå drista mig till att filosofera över att jag har en ful och trög cykel och att jag längtar efter min gamla fina DBS, en limegrön skönhet med röda nyckelpigor. Den stals en gång för länge sedan och jag har rullat fram på många cyklar sedan dess. Men längtan efter att åter en gång få trampa runt på min gamla gröna cykel består. Jag längtar efter en häst. Jag längtar efter mina vänner. Jag längtar efter

att bestämma mig för det ena och det andra. Och så där håller jag på. Min käre man påpekar ibland att jag kanske borde leva mer i nuet och vara nöjd med det jag har. Men längtan efter nya vyer, utmaningar och kanske även en del triviala saker, innebär inte att jag per automatik är missnöjd med det jag har eller där jag befinner mig. Det är bara en nyfikenhet som tar sig uttryck i en längtan efter alla möjligheter som finns efter nuet.

Mer än halvvägs

Längtan är något som får fart på fantasin och sätter hjul i rullning, om än inte hjulen på min fina gamla cykel (!). Längtan bär en människa halva vägen, lyder ett isländskt ordspråk. Så vem vet vad som händer framöver. Här och nu längtar jag i alla fall efter ett slut på pandemin. En längtan som jag delar med hela mänskligheten.

Om islänningarna har rätt har denna gemensamma längtan tagit oss halvvägs för länge sedan, nu är det upp till vaccinet att fixa resten!

Bakom mina solglasögon

Text: Eva Bonander Foto: Birgitta Brorson

Så mycket har sagts om vad dessa annorlunda tider innebär för oss både i privatlivet och i yrkeslivet. Nöden är uppfinningarnas moder, brukar man säga och den ena förhoppningsfulla trossatsen efter den andra kan radas upp om att inte ställa in utan ställa om och att utmaningar och prövningar får oss att bli kreativa.

Detta är på många sätt sant och kan säkert föra goda saker med sig till framtiden. Vi behöver kanske inte åka så långt för ett möte eller kurs som vi istället kan klara av framför vår skärm vid köksbordet.

Det finns goda ting med att mycket är lite lugnare nu. Julen var kanske mindre stressig i år med färre olyckor på vägarna då människor inte rört sig så mycket. Färre vanliga förkylningar och magsjukan grasserar inte som den kan tendera att göra under vinterhalvåret och antibiotikakonsumtionen är lägre än vanligt.

När så mycket är satt på paus kan lugnet faktiskt kännas kravlöst och rogivande. För en del av oss kan detta pausande och de förändrade arbetsformerna medföra positiva saker som mindre stressig fritid, mer tid med familjen och mer effektivitet i arbetet. Detta kan i vissa fall vara riktigt välbehövligt.

Men för många av oss är nog detta en klen tröst och de flesta är nog överens om att det just nu var bättre förr, i alla fall bättre för inte så länge sen. För bara ett år sedan var vardagen så rik på gemenskap, möten och planer för många av oss. Rik på innehåll och energi utan att vi kanske reflekterade över det. Vi kanske tog det för givet? Ofta saknar vi inte kon förrän båset är tomt. Tyvärr är det nog också så att den där saknaden inte bara kan sparas och läggas på hög för att sedan, sen, då, i framtiden liksom blomma ut i aktivitet,

kreativitet, lust, glädje och socialitet. För många av oss är det faktiskt så att tröskeln ut i världen redan i vanliga fall, utan pandemier, är ganska hög. Detta pratar vi inte så ofta om. Att det kan vara svårt att ta sig ut. Samtidigt som sociala och fysiska aktiviteter ger oss energi och glädje kräver dessa aktiviteter också mycket av oss. Många av oss kan känna ett motstånd för att komma iväg. Trots att vi vet med huvudet hur bra vi kommer att må av att komma ut behöver vi ändå draghjälp, rutiner och morötter och ibland till och med piskor för att orka ta oss ut.

När så mycket nu är satt på paus kan alltså lugnet som känns kravlöst och rogivande riskera att bli till mental kvicksand. Samtidigt som vi sjunker ner i soffan och kommer djupe och längre in i handlingen på evighetsserier på tv växer för många av oss trösklarna mellan oss och de sammanhang som väntar där i framtiden.

Den skyddande huden, vår persona, den kostym vi människor bär i sociala sammanhang kan nu komma att kännas än mer otillräcklig, tunn och obekväm.

Många av oss äldre har under livets gång drabbats av sorger och haft perioder då livet känts tungt och skört. Vi vet att livet liksom går upp och ner, fram och tillbaka. Många av oss har också givits möjlighet till förändring, utveckling och omdaning. Vi har kanske kommit in i nya sammanhang där våra sociala kostymer fått bytas ut till en mer bekväm med

bättre passform. Med åldern känner också många av oss att vi slutar upp att vara till lags. Vi börjar så smått gilla att vi är unika varelser oavsett om vi liksom passar in överallt. Själva det faktum att vi är vuxna och erfarna och i mindre expansiva livsfaser än när vi var yngre gör också att vi lättare kan välja vad som faktiskt känns roligt och givande i det sociala utbudet. Att välja att stanna hemma och mysa i soffan en fredagskväll upplevs för många unga som en social omöjlighet.

Kort sagt har vi med åren kanske skaffat oss sociala kostymer som liksom håller för de flesta sociala klimat och sammanhang. Detta betyder dock inte att vi med lätthet alltid drar dem på oss och ger oss ut i världen. Kanske har vi i alla fall tillräckligt mycket erfarenheter och självkänedom till hjälp för att lyckas ge oss själva en extra knuff över tröskeln när vi behöver det.

När jag tänker på den sociala verklighet vi nu, i vår avskildhet, upplever och delar går mina tankar och oro därför särskilt till de ungdomar och unga vuxna som sitter allt mer isolerade framför sina skärmar. I dessa känsliga år då kropp och själ ska erövra världen och bygga en hållbar identitet behöver vi relatera till och spegla oss i varandra. Detta pågår ständigt vare sig vi är medvetna om det eller inte och alla intryck vi får av varandra och vår omvärld bearbetas och formar oss.

I alla möten och i all respons vi får och ger varandra med ord och med kroppsspråk blir vi, med alla våra ofullkomligheter, varandras mejslar när vi formar våra karaktärer, bygger upp vår identitet och tar ut måtten på våra sociala kostymer. Under ungdomsåren är man ofta mycket upptagen av tankar kring hur man uppfattas av omvärlden. Man kan både vilja sticka ut från mängden och smälta in samtidigt. ”Bakom mina solglasögon kan jag va mig själv”, sjöng bandet Docent Död, vilket säger mycket om vårt mänskliga behov av en social kostym, en persona, som skyddar och definierar oss i det sociala livet.

Vår stora utmaning och möjlighet just nu, tror jag, är att vara rädda om oss, inte rädda för varandra eller världen. Att vara rädd om sig kan (förutom att tvätta händerna och hålla avstånd) vara att utifrån våra egna förutsättningar ha tålamod med oss själva när vi är energilösa, trötta och lite skygga. Vi är inte ensamma om att uppleva denna tyngd och trötthet och vi är inte ensamma om att känna oss hudlösa. Vi måste hjälpa varandra och oss själva att komma ihåg det. Att älska oss själva är också att ibland lite strängt tvinga oss ut på promenad, tvinga oss att tala lite med en trevlig granne om ditt och datt. Att älska sig själv är dessutom att våga be om hjälp och stöd även om vi tänker att andra kanske har det mycket värre och inte ska jag väl klaga egentligen. Alla behöver vi någon att tala med precis som vi behöver äta och sova.

Just nu får vi inte mycket bruk för våra sociala kostymer men de får inte bara stuvats in längst in i garderoben och glömmas bort! De måste läggas i malpåse och vädras ordentligt med jämna mellanrum i väntan på att snart komma till användning igen.

Hasses kluring

2

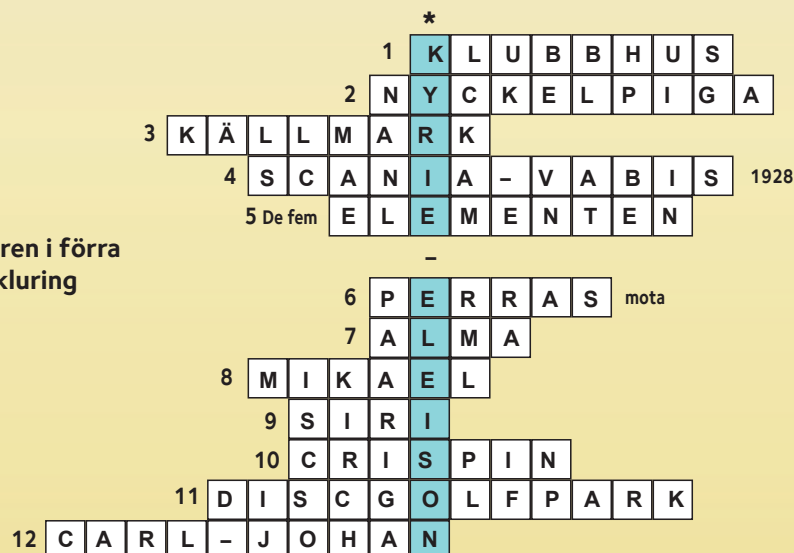
VÅGRÄTT

- 1 Fick besök av Maria.
- 2 När Jesus red in i Jerusalem hördes detta.
- 3 "Virgin of Mercy" kallas en framställning där Maria skyddar människor under sin mantel. Bland annat sägs hon beskydda detta land.
- 4 Petrus attribut.
- 5 -nego - en man i hetluften.
- 6 Andreas storebror.
- 7 Ingegerd Olofsdotters eller S:t Anna av Novgorods far ägde detta.
- 8 Fick sina sju flätor avskurna.
- 9 Vad försöker Paulus nå i Fil 3:12?
- 10 Änglalik kvinna och nordisk krydda.
- 11 Hoppets symbol.
- 12 "Rädda våra själar".
- 13 Målade Nattvarden i Santa Maria delle Grazie.
- 14 Paulus yrke.
- 15 På ikoner bär S:t Josef ofta på Jesusbarnet och vad mer?
- 16 S:t Zita är tjänarnas skyddshelgon. Ett äldre ord för tjänare.

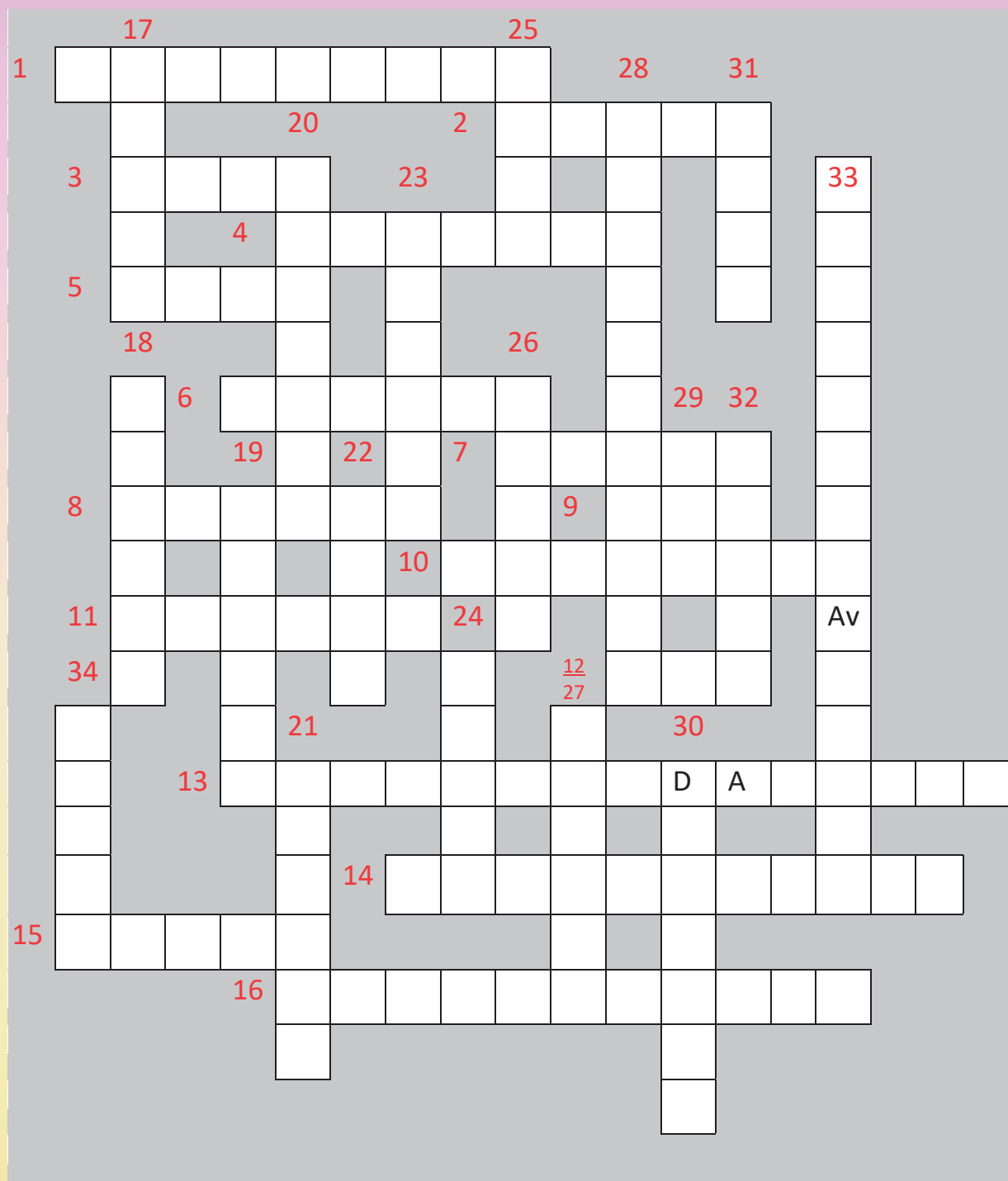
LODRÄTT

- 17 Det mest firade helgonet i Sverige.
- 18 Damianus tvillingbror.
- 19 Polisernas skyddshelgon.
- 20 Korsfästes på ett X-format kors.
- 21 Jesu ord till den dövstumme.
- 22 "Herre jag tror hjälp min...."
- 23 Vilket träd planterade S:t Marin de Porres?
- 24 Ammors och vävares skyddshelgon.
- 25 Katarina av Alexandrias attribut.
- 26 Bartolomemus är skyddshelgon för yrkesmän som jobbar med detta.
- 27 Under denna period firar vi Lucia.
- 28 Lärjunge med kniv som attribut.
- 29 S:t Homobonus använde detta i sitt yrke.
- 30 Skyddshelgon för mentalskötare och psykoterapeuter.
- 31 Kockarnas skyddshelgon med halstret som attribut.
- 32 Petrus var Simons
- 33 Spans mystiker, Karmeliternunna, ordens/reformator och kyrkolärare.
- 34 Cecilia ackompanjeras ofta av detta på ikoner.

Rätta svaren i förra numrets kluring

Ett korsord för att lära dig mer om helgon

Fyll i och skicka in din kluring med namn och adress till Fryksände pastorat, Box 52, 685 22 Torsby eller lämna kluringen i brevlådan utanför församlingshemmet. Märk kuvertet med "Hasses kluring". Tre vinnare dras bland de rätta svaren som vinner ett presentkort på 100 kr. från *i torsby*.

Namn:

Adress:

.....

**Senast den
20 april vill
vi ha din
kluring!**

IKONER del 2

Text: Hans Öberg

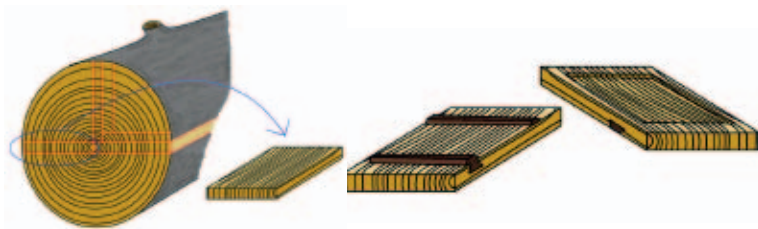
I denna artikelserie berättar jag lite av vad jag lärt mig som ikonograf. Jag räknar mig fortfarande som nybörjare och det finns flera olika traditioner inom ikonografin men detta är ur den tradition som jag står i.

Träskivan

De ikoner jag lärt mig göra är skrivna på en träpannå. Ikoner kan också göras på andra material men här beskriver jag mitt tillvägagångssätt. Träskivan görs av kådfria träslag. På våra breddgrader används lind, björk eller bok. Träskivan skall helst vara av så kallad kvartersågat material. Vid kvartersågning kommer årsringarna att stå så vinkelrätt som möjligt mot plankans plana yta, det som blir ikonens fram och baksida, detta minimerar risken för att plattan slår sig.

För att ytterligare förhindra deformation av plattan slås träkilar med laxstjärtsfräsning, gjorda av ett hårdare träslag än själva plattan, in i bakstycket. En urfräsning kan också göras på ikonplattans framsida upp till 5 mm djup. Denna bildar en ram men förhindrar också ytterligare att träskivan slår sig. Idag används ofta olika former av byggskivor. Hur limmen i dessa skivor kommer att påverka ikonerna i framtiden vet vi ännu inget om.

Nu skärs eller skrapas tunna diagonala skåror över träskivan för att följande lager lättare ska få fäste i träet. Sedan stryks plattan med lim, helst fisklim för symbolikens skull, fisken är en av de äldsta kristna symbolerna. Nästa steg är att täcka framsidan med en limindränkt linneduk. Linne för att det kommer direkt från jorden Gud gett oss och därför att Jesus sveptes i linne både vid sin födsel och vid sin död. Så är plattan redo att ta emot sin "kropp" det vill säga den yta som ikonens skall skrivas på.

LEVKAS (leukós = vit)

Lim och alabasterpulver eller krita blandas enligt bestämda mått och stryks på plattans linneduk och får sen torka. Flera lager läggs på med slipning av plattan mellan lagren. För

varje lager tillsätts lite mer vatten. Ofta stannar man vid ett heligt tal 3, 7 eller 12 lager för att låta ikonens symbolspråk finnas även i detta moment. Denna grund av lim och alabaster eller krita kallas ibland för ikonens "kropp". Detta tar detta tid! När sista lagret är lagt skall ytan slipas med finaste sandpapper och slutligen poleras med handflatan eller tummen och eventuellt saliv, man spottar då på tummen, aldrig på ikonens, och polerar centimeter för centimeter. När ytan är alldeles slät är det äntligen dags för nästa moment.

Bilden

Nu ska bilden föras över på plattan antingen genom perforeringsmetoden eller kalkeringsmetoden. Vid perforeringsmetoden gör en rad fina nålstick längs efter linjerna i förlagan. Så fixeras förlagan över ikonplattan och en tygpåse med krossat kol slås upprepade gånger över förlagan. Nu syns linjerna på plattan i form av rader av punkter. Vid kalkeringsmetoden svärtas först baksidan av förlagan med kol varefter den fixeras på ikonplattan. Nu fylls linjerna på förlagan i med en hård penna och linjerna kalkeras över på plattans levkas. Linjerna är nu mycket lätta att sudda ut varför det är dags för grafja. Det innebär att ikonografen ristar in linjerna, graverar, i levkasen med en syl eller större nål.

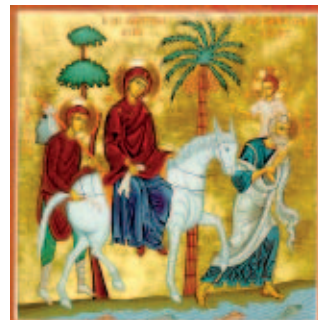
Förgyllning

Det är nu dags att lägga guld på de ytor som ska vara gyllene. Här används bladguld och inte någon form av guldfärg för inget på en ikon ska ge sken av att vara något annat än det är. Det är viktigt att plattan är helt dammfri och absolut slät. Det finns flera olika sätt att gå till väga vid förgyllning och det är nästan en konst i sig. Beroende på metod förbereds de ytor som skall förgyllas varpå bladguld eller guldmassa appliceras på ikonens. Förgyllningen avslutas med att guldet poleras med en agatsten. Om nu underarbetet är rätt utfört uppnås en helt slät glänsande yta.

Färgen

Till ikoner använd äggtemperafärger där bindemedlet är ägggula. Ägget hör ju symboliskt samman med påskan. Ägget kan liknas vid en död sten och ändå kan något levande komma ur denna "sten", alltså är ägget en symbol för uppståndelsen. En äggula, helt utan äggvita och hinnor, blandas med samma mängd vatten. Gärna välsignat vatten från ett dop eller vatten från en helig källa, även här finns ju symboliken. Vinäger eller surt vin fick Jesus på korset så därför tillsätts lite vinäger till målargrunden. Proportionerna kan variera bland annat efter årstiden.

De pigment som använd skall vara naturliga, det vill säga mineraler eller organiska från växt eller djurriket. Inga syntetiska färger används utan pigmenten skall komma direkt från skapelsen Gud givit oss.

Själva skrivandet

Som sagts tidigare inled varje arbetspass med bönder och bibelstudie. När sedan själva skrivandet börjar så är ikonografen bunden av det ingraverade mönstret, "texten" kan inte ändras. Däremot är man fri att i stor utsträckning välja färger, detta är ikonografens "handstil".

Färgen på vissa personers klädesplagg kan ha en symbolisk betydelse men valet av nyans kan variera.

Hur färgerna läggs på varierar inom olika traditioner. Personligen börjar jag med en s.k. upparbetning där alla ytor utom hud och hår täcks med flödigt färg. En sak är nog gemensam och det är att den mörkaste nyansen läggs på först. Till skillnad mot annat måleri där man fyller i skuggor i efterhand så börjar man inom ikonografin med de mörkaste partierna. Även detta har ju en symbolisk betydelse i och med att man går från mörker till ljus. Skuggornas placering är också lite annorlunda i en ikon. Det finns inte en bestämd ljuspunkt varifrån ljuset utgår utan ljuset tycks komma från huvudpersonen på ikonen. Det är som om själva ansiktet eller ögonen är ljuskällan.

Färgernas symboliska betydelse

Färgerna på en ikon bär som tidigare nämnts också en symbolisk betydelse ofta överensstämmer dessa med kyrkoårets färgsymbolik.

- **Vitt:** Ligger nära ljuset och står för renhet och oskuld. När Jesus avbildas som barn bär han oftast en vit klädnad. Det är också en symbol för glädje och fest.
- **Blått:** Är jordens färg, vår blå planet, det livgivande vattnet och vår klarblå himmel. Därför bär exempelvis Maria ofta en ljusblå eller klarblå klädnad närmast kroppen då hon kom från jorden.
- **Rött:** Däremot har Maria en röd mantel över sin blå klädnad då hon kom till himmelen. Rött är himmelrikets färg. Jämför med Kristus som då ofta har en röd klädnad närmast kroppen och en blå mantel över för han kom från himlen till vår jord. Rött är också martyrernas färg och bär de inte röda kläder så kan ramen runt ikonen vara blodröd.
- **Grönt:** Står, precis som i kyrkoåret, för växande, ungdom och lärande. Men grönt är också diakonins färg vilket gör att ex. den barmhärtige samariern får gröna kläder.
- **Brunt:** Symboliserar allt som är jordiskt men även fattigdom.
- **Svart:** Är vitts motsats och står för döden och de dömda. Gravöppningar är svarta, "grottan" under korset där Adams skalle vilar är svart. Sägans bör att de konturer som grafjalinjerna målas med inte är svart utan är uppblandat med rött.
- **Blektgul:** Står för sorg och lidande medan
- **Klargult:** Ofta får vara en ersättning för guld och då stå för Guds skapade ljus.

Hud och hår färgläggs sist. Även här går man från mörker mot ljus. Först läggs en flödigt färg av guldockra och bränd

umbra som grund och sedan med fuktig pensel och korta penseldrag läggs allt ljusare nyanser med olika blandning av t.ex. vitt, terra, gult och rött. Slutligen fylls grafjalinjerna i med eksedra, en blandning av oxidsvart och engelskt rött.

Inskription

Varje ikon ska ha en inskription som talar om vilket helgon eller vilken händelse som avbildas. Kristi gloria är ofta en korsgloria och i den finns tre grekiska bokstäver (Ω Ó N) som är en förkortning för "Den som är". Andra förkortningar förekommer också ex. IC XC för Jesus Kristus, MP OY för Moder till Gud.

Till sist

Nu ska ikonen få ett skyddande lager av någon form av lack. Den äldsta versionen är olifa som tillreds bland annat av linolja som solblekts i två år, blyglasyr och smält bärnsten.

Men fortfarande är bilden bara en bild. Ikonen skall nu få ligga med på altaret under en mässa och därmed bli invigd. Nu är ikonen ett sakralt verktyg till människors hjälp i bön och meditation. Ikonografen har fått vara ett verktyg i Guds tjänst för att skapa ännu en avskrift av de heliga berättelserna. Därför signeras aldrig en ikon, möjligen kan man på baksidan skriva "Genom handen av..." för att poängtera att ikonografen bara var ett verktyg.

I nästa avsnitt ska jag berätta lite mer om symboler i ikonerna.

Stöd i sorgen

Fryksände pastorat erbjuder stöd och hjälp till dig som sörjer

När man förlorar en nära anhörig eller närstående blir inget sig likt. Sorgen påverkar livet på många olika sätt och kan vara ett mycket tungt arbete. Förutom den smärtsamma saknaden kan man vara både glömsk och trött. Kanske känner man inte riktigt igen sig själv. Ofta måste dessutom en rad praktiska problem hanteras.

Varje människas sorg är unik och ingen kan i egentlig mening dela den. Ofta hjälper det dock att få tala om det som har hänt och att få göra det om och om igen.

För att komma igenom sorgen och smärtan måste man få ge uttryck åt det svåra. Då behövs någon som lyssnar och stödjer. Genom att dela tankar och känslor med andra enskilt eller i grupp får man stöd och kan även ge stöd till varandra.

I andras ord och känslor känner man ibland igen sig själv.

”Man behöver inte ha en kristen tro för att söka stöd och hjälp i vår verksamhet”

"I andras ord och känslor känner man ibland igen sig själv"

Med anledning av Covid-19 pandemin följer vi folkhälsomyndighetens rekommendationer med maxantal 8 personer. Vi sitter med avstånd i lokaler med god ventilation.

Fryksände pastorat erbjuder olika möjligheter till stöd för efterlevande i form av samtalsgrupper och enskilda stödsamtal.

"Leva vidare"-grupp

Leva vidare är en grupp som träffas sex gånger, varannan vecka, två timmar varje gång. Gruppen vänder sig till alla som behöver stöd i sorgen och leds av två medarbetare i pastoratet. Träffarna kretsar kring olika samtalsteman och vi möts i en enkel, kravlös gemenskap, där det finns plats för såväl tårar, sorg och frågor som värme och vänskap. Vi har en grupp under höstterminen och en under vårterminen.

Annonsering sker i Torsbybladet inför varje ny grupp. Samlingarna är i Församlingshemmet i Torsby.

Enskilda samtal

Vi erbjuder också enskilda samtal för dig som inte vill eller har möjlighet att träffas i grupp. Våra präster och diakoner finns tillgängliga och har tystnadsplikt. Om behov finns kan samtalet föras i hemmet.

Stödgrupper barn och unga i sorg

När sorgen drabbar familjer med barn/ ungdomar erbjuder Svenska kyrkan tillsammans med region Värmland en särskild familj och sorggrupp i Karlstad.

Här möts vuxna och barn samtidigt i olika grupper, men med samma teman. Barnen ges en möjlighet att bearbeta sorgen genom färg, form, sagor mm. Samtidigt som de vuxna möts mera i samtalets form.

Praktisk information om stödgrupperna finns på Region Värmlands hemsida och genom 1177.

Om du vill komma i kontakt med någon av oss är du varmt välkommen att ringa!

Vi finns till för dig

Jonas Bodinger Larsson, präst

070-222 18 57

jonas.bodingerlarsson@svenskakyrkan.se

Eva Bonander, diakon

070-375 41 44

eva.bonander@svenskakyrkan.se

Inger Hjalmarsson, diakon

070-375 41 87

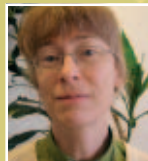
inger.hjalmarsson@svenskakyrkan.se

Karin Jansson, präst

070-280 71 94

karin.m.jansson@svenskakyrkan.se

Karin Lövestam-Öberg, diakon

070-671 39 61

karin.lovestam-oberg@svenskakyrkan.se

Johan Bonander, kyrkoherde

0560-272 01

johan.bonander@svenskakyrkan.se

Då soppluncherna nu är pausade pga. corona-pandemin så delar vi här med oss av några recept från Anna-Karin Jönsson och Karin Lövestam Öberg på församlingshemmet.

Köttfärssoppa

Smakrik soppa på köttfärs som är busenkel att göra. Soppan är fylld med härliga rotfrukter som morot, palsternacka, purjolök och potatis.

INGREDIENSER

Recept 4 personer

300 g köttfärs

1 purjolök

1 gul lök

(1 vitlöksklyfta om så önskas)

4-5 potatisar

3-4 morötter

2 palsternackor

8-10 dl vatten

2 köttbuljongtärningar

3 msk tomatpuré

1 msk dijonsenap

salt/peppar

2 tsk paprikapulver

1 dl hackad persilja

Skala och hacka lök o purjolök, riv morot grovt. Fräs alltsammans med en klick smör i en rejäl gryta.

Tillsätt färsen och pressa över vitlök om så önskas, tillsätt kryddorna, tomatpurén och senapen. Låt det få fräsa en stund innan du tillsätter vätskan med buljongtärningen.

Skala potatisen och palsternackan, skär den i bitar och håll ner det i soppgrytan och låt få puttra i ca 15-20 min tills potatisen mjuknat, (späd eventuellt ut soppan med mer vatten om den är för tjock). Strö över persilja.

Tips: en crème fraicheklick med sweet chilisås är gott att ha i soppan. Blanda ihop 3 dl crème fraiche, 0,5 dl sweet chilisås samt lite flingsalt.

Lycka till med din soppa!

Anna-Karin

Hesekeielsbröd

Ett fastebröd från Gud till Hesekiel. Hes 4:9-12a.

Tag vete och korn, bönor och linser, hirs och emmer, blanda det i ett kärl och baka bröd av det. Det skall du ha som föda under den tid du ligger på sidan, 390 dagar. Den mat du äter måste vägas: 20 siklar om dagen, det är vad du får äta under ett dygn. Det vatten du skall dricka måste mätas upp: en sjättedels hin är vad du får dricka under ett dygn. Ät maten i form av kornkakor.

INGREDIENSER

- 2 dl helt korn
- 2 dl helt vete
- 1 dl linser
- 1 dl skalad hirs
- ½ l vatten (gärna kokt)
- 2 dl sojamjöl
- ½ l kornmjöl
- ½ l grahamsmjöl
- ¾-1 l vetemjöl
- 50 g jäst eller 2 dl surdeg

Korn, vete, linser och hirs blötlägges i minst 12 timmar, sedan kokas de i 15 min. Lös upp jästen eller surdegen i fingerljummet vatten. Blanda i övriga ingredienser. (OBS! kornet, vetet, hirsens och linserna får inte vara mer än fingervarma.) Degen ska vara rätt lös. Jäs i övertäckt bunke i 30-40 min. Tag upp degen på bakkbordet och arbeta degen. Forma bullar och låt dem jäsa på plåten i 30-40 min. Grädda i ugn, 200 grader i 40-50 min.

Karin

90 SVENSK
KONTO INSAMLINGS
KONTROLL

act
Svenska kyrkan

GE MOD, HOPP OCH MEDMÄNSKLIGHET

Gåvor som verkligen betyder något. Vad vill du ge?

EXEMPEL

MAMMAKRAFTER

305 KR

Foto: Josefín Casterbyd / Kon

svenskakyrkan.se/actgavoshop

Tack till alla som provade att baka långpannebrödet som var med i förra numret av Siriklockan. Tyvärr glömde vi att skriva gradantalet som ska vara 225 grader i 20 minuter.

Ring en vän

Text: Anna Braw Foto: Natanael Gindemo

När det mesta av "det vanliga" är annorlunda – vad kan man göra då?
– Vi behöver alltid varandra, säger Esbjörn Hagberg.

Den här dagen arbetar Esbjörn Hagberg med ett föredrag som han förhoppningsvis ska kunna hålla i en kyrka om några veckor.

– Jag fyllde 70 i somras, så jag tillhör kollektivet nu, säger han och skrattar lite. Vi har dragit oss tillbaka, min fru Kathrine och jag. Det mesta som jag skulle göra i år har blivit inställt. Kathrines volontäruppdrag i församlingen har också blivit inställda. Vi kan inte träffa våra barn och barnbarn på samma sätt som tidigare. Nu har vi mycket mer tid för läsning och trädgård. Det är första gången jag känner mig som pensionär ...

Närmast före sin pensionering var Esbjörn Hagberg biskop i Karlstads stift, och innan dess var han präst, undervisade på EFS teologiska utbildning i Uppsala, Johannelund, och var rektor där. För tjugo år sedan kom hans bok *Själavård vid köksbordet* ut, en bok som har fått ett långt liv – och som kanske kan ha ett och annat att säga till oss i år också?

Längtar efter barnbarnen

– Ja, jag tror att vi behöver större självförtroende: vi kan betyda något för varandra, säger Esbjörn Hagberg. Vårt samhälle har blivit expertifierat, och så fort det händer något är det många som vill ty sig till experten. Men det viktigaste som kan göras, det kan vi göra för varandra.

Det är just stöd och samtal han talar om, och i vår och sommar har han upplevt det tillsammans med Kathrine.

– Vi är ute och går här i Enköping där vi bor, och vi träffar många på våra promenader. Covid-19 är det stora samtalsämnet. Det som händer påverkar människor på så många olika sätt. Vi blir påmind om livets skörhet, och för många blir det tydligt att livet inte är oändligt. För somliga aktualiseras en massa andra livsfrågor, livets mening, tilliten inför tillvaron – som i varje kris, men det här är ju en kollektiv kris.

Esbjörn och Kathrine saknar sin familj och har hört att just detta är det mest smärtsamma för många andra också: att inte kunna träffa barn och barnbarn, att inte få kramas. Men andra tankar finns också med:

– Vi har förstått att en del har skrivit om hur de vill ha sin begravning och att många har närstående som de är oroliga för.

Nätverket krymper

Något som har blivit uppenbart för Esbjörn och Kathrine är att samtalen på gångvägar och trottoarer är viktiga.

– Vi märker att människor hälsar på varandra på ett nytt sätt, säger han. Vi hanterar ju den här situationen olika, och det finns en mängd faktorer, men en är: Har vi ett nätverk? Har vi någon att samtala med? När man blir äldre kan det bli så att nätverket krymper. Och vemodet över livet i sig tillhör åldrandet. Det som händer nu kan bli extra tungt på det viset.

Så finns det en samhällsutveckling som enligt honom har pågått länge:

– Vi svenskar är ju ett ensamt folk, vi har förlorat tilltron till gemenskapen, och vi har skapat ett samhälle där vi tror att inte behöver varandra. Men vi behöver alltid varandra.

Att vara frimodig

Om man vill återuppta kontakten med andra efter att själv ha varit ensam ett tag, eller återuppta kontakten med någon som kanske har varit isolerad i år, vad kan man göra?

– Kathrine och jag brukar säga till varandra att när tanken kommer ska man höra av sig direkt, vara frimodig, inte skjuta upp det. Jag tror att det alltid är bättre att höra av sig än att gå med dåligt samvete. Ju längre man dröjer, desto högre blir tröskeln. Ett telefonsamtal, alltså? Räcker det?

– Om man ringer efter ett långt uppehåll kan man säga ”jag har gått och tänkt på dig”. De flesta blir ju glada! Det är klart att det är begränsande att inte se varandra. Ett perspektiv förloras. Men det går ju att ha goda samtal även på telefon. För allt fler finns också Skype eller FaceTime som en möjlighet. Det viktigaste är att man hör av sig.

Esbjörn påminner om att vår tids öppningsfråga, ”Vad gör du?”, kanske inte passar så bra för alla i år – ibland kan det passa bättre med ”Hur har du det?” eller ”Hur mår du?”, frågor som inte bara handlar om aktivitet utan berör känslor.

– Det är kontakten som är poängen, det är inte alltid så avgörande vad som sägs, säger han. Att berätta lite för varandra om vad som händer kan vara en bra början. Småprata lite, börja i det konkreta vardagliga. Ibland kallas det för kallprat, men det skapar ju en relation. Jag tycker absolut inte att man ska förakta det. Man behöver inte kasta sig in i de djupare frågorna – de kan få komma senare. Och vissa gånger kommer man inte längre än så, och det kan vara bra nog. Ibland blir det en väg till djupare samtal, och det kan vara viktigt att också få ge ord åt sina känslor och innersta tankar.

”Det är det som jag tror ger kraft”

Fokus i ett samtal med en vän eller bekant som behöver stöd eller inte har så många att prata med får bli att låta henne eller honom berätta det som hon eller han själv vill berätta.

– Man behöver inte ha synpunkter eller kommentera det som man får höra, säger Esbjörn. Man får bara ta emot. Och man behöver inte försöka komma på någon förklaring, tröst, uppmuntran – det kan bli krampaktigt, och den uppmuntran och det stöd man kan ge är att ta emot och låta det vara så. Att lyssna, respektera och visa att man bryr mig om den man talar med och vill finnas där som en vän. Det är det som jag tror ger kraft.

När någon är orolig eller ledsen kan det ligga nära till hands att säga ”tänk inte så” eller ”känn inte så”. Men Esbjörn tror inte att det är så många som behöver höra de uppmaningarna, och han poängterar att varje människa har rätt till sina tankar och känslor.

– Däremot är det ju alltid så att en annan persons berättelse skapar tankar och väcker minnen också hos mig. Som vänner kan vi dela våra erfarenheter, bara jag inte tar över min väns berättelse eller tycker att min vän bör tycka och känna som jag.

Löften som går att hålla

Första kontakten på länge kan leda till en önskan att göra mycket mer.

– Lovar man, så ska man kunna hålla, säger Esbjörn. Och det är lätt att lova mer än man förmår, så jag tycker att man ska tänka efter innan man lovar. Det är viktigt att inte svika det man lovat. Få saker kan göra så ont som svek.

Ibland kanske man behöver ta något initiativ som involverar fler. Grundregeln är att man inte ska gå bakom ryggen på någon

– och sedan kan det vara så att en vän till exempel är så svårt sjuk att hon inte kan ta ställning eller kommunicera behov.

– Det finns situationer där en omsorgskedja är naturlig, till exempel att man i en vänskrets kommer överens om hjälpas åt att finnas till. Då är det bra om man kan koordinera så att stödet inte kommer samtidigt från alla.

– Så finns det situationer där man märker: här räcker vänskapen inte till, den jag talar med behöver någon som står utanför vänskapens krets. Vänskapen tål ju inte allt, den måste bygga på någon form av jämlikhet. Det kan finnas djupt privata saker som den som inte mår bra inte vill att en vän ska känna till, eller behov som kräver behandling och vård. Då får man tänka att jag finns här som vän och att det dessutom behövs någon som har en mer professionell roll.

Lättare att prata och gå

En sak att komma ihåg är att alla människor har sitt att kämpa med både i sin historia och i det som händer nu.

– Vi är både lika och olika, och våra sätt att reagera inför oro, rädsla och sorg är också lika och olika. Våra reaktioner speglar vilka vi är och hur våra liv har varit. I kriser är det inte ovanligt att det vi har varit med om tidigare i livet aktualiseras, inte minst det som vi inte har fått möjlighet att bearbeta. Därför är viktigt att möta varandra med öppenhet och varsamhet.

Så länge som ”inomhusträffar” hör till det man ska undvika om man är över 70 eller tillhör någon annan riskgrupp, och så länge som höstvädret tillåter det, är det ju också en möjlighet att stämma träff med vänner utomhus.

– Promenader är ett fantastiskt sätt att umgås! säger Esbjörn. För somliga är det ju till och med lättare att prata och gå samtidigt än att sitta i en soffa och prata. Dessutom är det viktigt för vårt allmänna mående att bryta isoleringen. Ju mer man isolerar sig, desto mer isolerad riskerar man att bli, och det kan göra att det blir oerhört tungt. Ibland kan man tänka att det farligaste med det som har hänt i år inte är smittan utan att så många upplever ensamhet. Och tycks inte vara farligt att gå en promenad tillsammans eller att mötas utomhus med avstånd – Folkhälsomyndigheten vill ju ha ut oss! Vi är alla beroende av varandra.

PÅSKEN

En berättelse om LIV-DÖD-LIV

Text: Hans Öberg

Torsdag kväll kl. 23-01 DEN SISTA MÅLTIDEN

Matt 26:26-29, Mark 14: 22-25, Luk 22:15-20

Jesus äter den sista måltiden, och därmed den första nattvarden tillsammans med lärjungarna.

Natten till fredag JESUS I GETSEMANE

Matt 26:36-46, Mark 14:32-42

Luk 22:40-46, Joh 18:1, 12:27, 18:11

Efter måltiden vandrar Jesus och lärjungarna till Getsemane trädgård. Där försjunker Jesus i bön. Lukas berättar att Jesus under sin bönekamp svettas blod. Läkare konstaterar att blodsvett, hematidrosis, är ett ovanligt fenomen men att det kan förekomma i tillstånd av stark press. Blodet tränger igenom väggarna till svettkörtlarna och följer med svetten ut på huden.

JESUS FÄNGSLAS

Matt 26:47-56, Mark 14:43-52, Luk 22:47-53, Joh 18:2-11, 20 Judas, som förrått Jesus, kommer under natten med tempelvakter, folk från överstepräster och fariséer för att arrestera honom. Judas pekar ut Jesus genom att hälsa honom som brukligt var med en puss på kinden.

Tidigt fredag morgon FÖRHÖRET INFÖR RÅDET

Matt 26:57-68; 27:1, Mark 14:53-65, 15:1

Luk 22:54-71, 63-65, Joh 18:12-16, 19-24

De för Jesus till översteprästen Kajafas och sedan till stora rådet (deras högsta domstol) där översteprästen leder förhöret. Jesus döms för att han säger att han är Guds son. Då Stora rådet inte hade befogenhet att döma någon till döden skickas Jesus vidare till Pilatus.

JESUS ÖVERLÄMNAS TILL PILATUS

Matt 27:1-2, Mark 15:1, Luk 23:1, 22:66, Joh 18:28-32

Johannes berättar att judarna inte ville gå in hos en romare, för då skulle de bli orena inför högtiden, utan Pilatus fick komma ut till dem.

JESUS INFÖR PILATUS

Matt 27:11-14, Mark 15:2-5, Luk 23:2-5, Joh 18:33-38

Överstepräster framför anklagelserna men Pilatus finner inte Jesus skyldig till något som förtjänar döden.

JESUS INFÖR HERODES

Luk 23:6-16

Lukas berättar att då Pilatus hör att Jesus är gallilé skickar han honom till Herodes som var på besök i staden. Herodes ställer mängder av frågor men Jesus förblir tyst, så Jesus sänds tillbaka till Pilatus.

BARABAS FRIGES OCH JESUS DÖMS

Matt 27:15-26, Mark 15:6-15,

Luk 23:18-25, Joh 18:39-40 19:4-16

Pilatus finner fortfarande ingen orsak att döma Jesus till döden. Traditionenligt brukade ståthållaren dock låta folket välja en fänge som skulle frigges till påsk. Nu låter han folket välja mellan Jesus och Barabas, en upprorsmakare och mördare enligt Markus. Symboliskt kan man säga att valet stod mellan Jesus, Guds son och Barabas, en människoson (namnet betyder son av fader). Folket väljer Barabas och kräver att Jesus ska korsfästas.

Pilatus låter då pryglä Jesus. Enligt judisk lag skulle en person inte piskas med mer än 40 slag. Men det är romare som piskar honom och vi vet inte om de gick längre. Piskan hade läderremmar eller stålvaror med benbitar eller blyvikter för att orsaka mer smärta. Två soldater stod på var sin sida om offret och slog växelvis.

Läkarna konstaterar att smärtan och blodförlusten som följde av pryglingen troligen försatte Jesus i ett förstadium till chock. Jesus hade inte sovit på hela natten, han var under stark psykisk press och nu också gravt misshandlad. Redan före korsfästelsen är hans fysiska tillstånd allvarligt.

SOLDATERNA HÅNAR JESUS

Matt 27:27-31a, Mark 15:16-20a, Joh 19:1-3

Om det är före eller efter pryglen som Jesus törnekrönts och hånats är svårt att avgöra i evangelierna, men sedan ut-

lämnas han att korsfästas medans Pilatus offentligt tvättar sina händer för att visa att han inte vill vara delaktig i denna smutsiga dom.

Runt kl. 9 på fredag

JESUS FÖRS BORT FÖR ATT KORSFÄSTAS

Matt 27:31b-32, Mark 15:20b-21, Luk 23:26-32

Avrättningsplatsen Golgata låg utanför stadsmuren och de dömda fick själva bära sina kors. Om det var hela korset eller tvärbjälken de fick bära vet vi inte men troligtvis orkade Jesus inte med detta då en man vid namn Simon fick order av soldaterna om att hjälpa till. Två rövare korsfästes tillsammans med Jesus, en på var sida.

KORSFÄSTELSEN

Matt 27:33-44, 48 Mark 15:22-32,36, Luk 23:33-43, Joh 19:17-29

Väl framme på Golgata slås spikar in genom handlederna (knappast genom handflatan då detta inte skulle hålla för kroppstyngden) och genom fötterna strax ovanför en liten hylla på korset som en eller båda hämlarna kunde ta spjörn emot. Grymheten i korsfästelsen var utstuderad då det tog lång tid att dö och smärtan var enorm.

Kl. 12-15 på fredagen JESU DÖD

Matt 27:45-56, Mark 15:33-41, Luk 23:44-49, 36, Joh 19:29-37, 25-27

Vid tolv faller ett mörker över jorden som varar ända till kl. 15 då Jesus dör. Matteus säger att det då blev ett jordskalv och flera vittnar om att förhänget, som skilde det heliga från det allra heligaste i templet, brister ända uppifrån och ner. Symboliskt är då vägen för oss människor öppen till det heligaste genom förlåten (läs "förlåtelsen")! När Pilatus, på begäran, beordrade att döden skulle påskyndas för de korsfästa, genom att man slog sönder deras benpipor, så ville soldaterna försäkra sig om att Jesus redan var död. En soldat stack då upp en lans genom ena lungan och in i hjärtat. Ut kom blod och vatten säger Johannes.

Vad exakt Jesus dog av kan ingen säga men troligtvis var det någon form av hjärtarytmi eller hjärtsvikt med snabb ansamling av vätska i lungorna som följd.

Fredag kväll GRAVLÄGGNINGEN

Matt 27:57-61, Mark 15:42,47, 16:1, Luk 23:50-56, Joh 19:38-42

Josef från Arimataia var en av dem som följt Jesus. Han ägde en uthuggen grav i vilken han nu med hjälp av ett antal kvinnor sveper och lägger Jesu kropp. Men då det var sent på dagen och sabbat dagen därpå, beslöt de att komma åter och fullborda gravläggningen senare.

BEVAKNINGEN AV GRAVEN

Matt 27:62-66

Matteus berättar också om att överstepräster och fariseerna bad Pilatus om att sätta ut vakter vid graven. Pilatus svar är intressant. Han sa: "Ni får en vaktstyrka. Gå och bevaka graven så gott ni kan."

Natten till söndag

Vad som händer nu har vi inga ögonvittnen till. Om vakterna vid graven såg något så har de inte lämnat något vittnesmål. Matteus berättar att de rapporterade något till översteprästerna men att de blev rundligt betalda för att säga att lärjungarna kommit och rövat bort Jesu kropp.

Vi kristna har sen denna dag firat påsknatten som årets viktigaste gudstjänst till minne av Jesu uppståndelse, hans seger över döden och vår möjlighet till förlåtelse för våra synder.

Söndag morgon KVINNORNA VID GRAVEN

Matt 28:1-10, Mark 16:1-8, Luk 24:1-11, Joh 20:1-10

På denna tid räknade man den dagen något hände som den första, därför var lördagen den andra dagen efter Jesu död och söndagen den tredje dagen. Nu kommer Maria från Magdala, Maria, Jakobs mor och Salome till graven för att fullborda gravläggningen och de möts av en tom grav och av änglar. Om historien varit lite spretig så här långt går nu berättelsen isär ännu mer. Men detta är inte nackdel för trovärdigheten utan tvärt om. De som jobbar med utredningar av ex. trafikolyckor kan bekräfta att när något plötsligt och oväntat inträffar går ofta vittnesmålen isär. Och om lärjungarna skulle hittat på hela historien skulle de väl knappast gett tre kvinnor rollen att få göra upptäckten av uppståndelsen.

Hur går det då med de andra funderingarna om Jesu uppståndelse? Var det lärjungarna som övermannade vakterna och stal kroppen? Frågan är hur många som är beredda att gå i döden för en sådan lögn. Om de hade stulit kroppen skulle de under tortyr och lidande hålla fast vid sin historia? Av lärjungarna är det bara Johannes som dör en naturlig död alla andra lider martyrdöden utan att förneka Jesu uppståndelse!

Soldaterna kanske tog fel där på Golgata och korsfäste Simon som bar korset sista biten? Men hur troligt är det att förväxla en bonde från Kyrene med en sönderpiskad, slagen och kanske fortfarande törnekrönt Jesus? Han kanske inte dog? Gick kvinnorna till fel grav? Flyttade soldaterna kroppen?

Bortförklaringarna av uppståndelsen är många och den går inte att bevisa, men det går inte heller att bevisa att Jesus inte var Guds son och att han inte uppstod från de döda.

Allt handlar om TRO. Vi tror att detta LIV leder genom DÖD till ett nytt LIV.

Annandag påsk MÖTEN MED MÄSTAREN

Luk 24:13-49, Joh 20:19-23

Jesus visar sig för lärjungarna på olika sätt. Deras reaktioner är olika. Några tvivlar på att det är verklighet, någon vill se bevis. Men oavsett deras reaktioner stannar Jesus hos dem och delar deras tillvaro.

Påsk- betraktelse

Vad är det för tårar? De senaste månaderna har jag märkt både hos andra och hos mig själv en ökad känslighet. Jag ser ögon som tåras. Flera har urskuldat sig och sagt sig vara överraskade av tårarna som bara rinner, det är inte gråt säger de, det är inte ledsna tårar.

Text: Karin Jansson Foto: Birgitta Brorson

Kan det vara en ökad känslighet för det heliga, tänker jag. Jag skulle inte beskriva det som en ökad känslighet, utan just känslighet. Att höra en älskad sång. Att återse ett kärt kyrkorum. Att ta emot nattvarden för första gången på länge. Att få vara del av en gemenskap. I kontrast till isoleringens och nedstängningens ökenvandring blir mötet med en annan människa så tydligt levande. Och när vi erfar detta livs levande liv kan det överraska oss med sin storhet trots att det kanske "bara" är en bekant man språkar med utanför affären. Svindlande tankar om just den personens unika personlighet, att vi råkar leva våra jordeliv just nu samtidigt och korsa varandras vägar, att vi kan bli glada av att ses – det är klart det kan vara genant om tårarna rinner av rörelse inför detta vardagliga.

Men kanske det är i vardagen det heliga märks som mest? Jag tror det Heliga flyttat fram sina positioner under pandemin. Jag tror att tårarna som väller fram talar sanning om Livets innersta väsen. Tårarna talar sanning om vad som är värdefullt för oss, på ett djupt personligt plan. Jag tror tårarna försöker vägleda oss.

Som präst har jag under pandemin fått ta del av ett ökat intresse för den kristna tron, för bönen och förbön, för nattvarden och den andliga gemenskap som finns oavsett restriktioner. Unga och gamla, inbitna och nykomlingar, det finns ett mer aktivt sökande. Jag tror att tårarna vittnar om att man mitt i sökandet också är en "finnare". Du är framme vid en källa. Kanske ska du stanna upp just där, där tårarna kommer.

Vad vill du Gud? Söker du mig just nu? I detta enkla möte? Vill du sända mig till någon speciell medmänniska? Kan jag på något sätt sprida hopp, förtröstan, förlåtelse. Vill du Gud att jag stannar upp i just denna stund, vill du ge mig vila? Vill du ge mig ett ord, ska jag läsa något? Möter du mig i bönen även utan ord, om jag bara låter tårarna rinna och tänker på dig Gud? Möter du mig i Nattvarden trots att jag inte med mitt förnuft kan begripa dina löften?

Jag tänker att himlen står öppen efter den första kristna påsken. Jag tror det är påskens händelser som gör att tårarna rinner. Nattvarden ges till dig och mig som en förlängning av den sista måltiden Jesus firade med sina lärjungar. I samma stund som vi tar emot brödet och vinet är vi i den eviga innerliga gemenskapen med vår Herre. Det görs ingen skillnad på då och nu, du och jag får komma lika nära Jesus, han bjuder oss den mat vi behöver. Att han dog visar att han verkligen levde i en mänsklig kropp och delade våra villkor här på jorden. Han vet vad smärta är, han vet vad svek och hån är. Han vet också vad hans kallelse är. Hans kallelse var att öppna himmelriket för oss alla. Att han uppstod är själva kraften i tron. Varje människa som vill får ta emot Jesus Kristus i sitt hjärta och därmed ta emot himmelriket redan här och nu. Du känner igen Himmelriket genom att du upptäcker att tårarna sakta rinner.

Glad Påsk! önskar Karin Jansson, präst.

Himlen är öppen.

Allt är Nåd. Jesus lever!

När livet återvänder

Text: Karin Lövestam Öberg

I påskens budskap är det fokus på döden och på livet som återvänder. När jag innan jul tittade in på intensivvårdsavdelningen, (IVA), på sjukhuset i Torsby såg jag en handskriven julhälsning. Ett kort med ett foto på en kvinna och en hund i vinterlandskap, och jag läste:

"Hej! Den 22 april kom jag med helikopter till er från IVA, Falun. Jag var ganska illa därän då jag smittats med covid-19. Jag vill med detta foto, jag och min Bruno, tacka er ur djupet av mitt hjärta för att ni kämpade så att ni räddade mitt liv. Jag fick tack vare er tillbaka mitt liv och trots att det varit en jobbig tid efteråt är jag så tacksam att jag lever". Kortet avslutas med "Kramar i massor från mig och hoppas att ni slipper jobba ihjäl er under jul och nyår. Tack än en gång för livet! Eva Axelson"

Jag tänkte direkt att det skulle vara intressant att prata lite med henne och med personalen. Jag vill veta mera om deras arbete på IVA och hur det är att ha ett arbete där man får vara med om att livet återvänder, tack vare de insatser man gör tillsammans. Det skulle också vara spännande att få möjlighet att prata om våren 2020 då vi tog emot covid-19 patienter och hur det var att jobba på IVA under den perioden. Trots att jag är sjukhusdiakon har vi inte hunnit pratat om det. Julkortet från Eva i Falun och hennes "Tack ännu en gång för livet" låg kvar i hjärtat.

En dag då det var lite lugnare på avdelningen satt jag tillsammans med IVA-sjuksköterskorna Gunilla A, som jobbat där sedan juni 1979 och undersköterskan Marianne N, som började 2001. De berättade om sitt arbete och det är uppenbart att det engagerar dem.

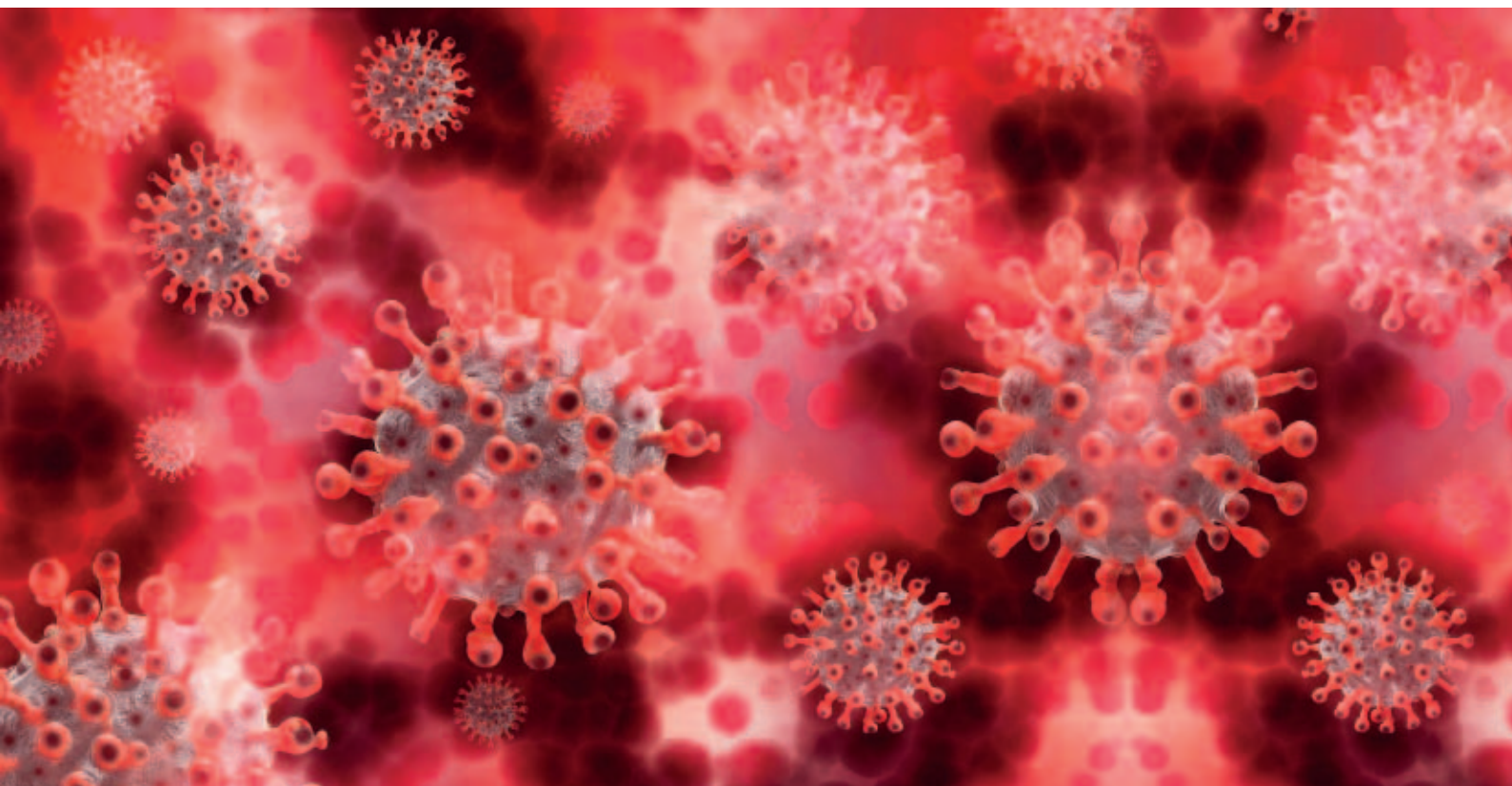
Det är ett arbete som bygger på tillit och samarbete och ibland måste personalen arbeta mycket snabbt. "Vi har jobbat så länge tillsammans så vi behöver bara titta på varandra. Var och en vet sin arbetsuppgift och det gör att vi jobbar effektivt och tyst" säger Marianne.

De berättar att varje arbetsteam består av en narkosläkare, två eller tre IVA-sköterskor och två undersköterskor. Är det större olyckor och det behövs extra personal så kan narkospersonal kallas in. Om det är en stor trafikolycka till exempel så blir avdelningen förvarnad så teamet kan förbereda sig.

När en patient kommer in så är det mycket som ska göras på en gång. Patienten skall kopplas upp för övervakning så man kan kontrollera syresättning, cirkulation m.m. Ibland behöver patienten läggas i respirator för att kunna återhämta sig efter en operation eller ett trauma. Då sövs han/hon ned, kroppen får hjälp med syresättning och smärtlindring och på så sätt en hjälp att återhämta sig.

Behov av återhämtning

Jag frågar dem hur det känns när man slutar jobba efter en intensiv dag. De berättar att man under arbetspasset har en 100 % koncentration på det som måste göras, och att det kan vara både emotionellt och fysiskt belastande. Torsby är inte så stort och ibland känner man de drabbade personerna.

Då är det väldigt svårt att inte bära med sig jobbet hem. Vi försöker att finnas där för de anhöriga också, och vi förstår att det kan vara svårt att se en svårt sjuk som har slangar och slangar överallt.

Eftersom vi är ett bra arbetsteam så kan vi läsa av varandra på ett bra sätt och ser när det behövs stöttning. Vid behov sätter vi oss och pratar igenom situationen efter arbetspassets slut. Ibland får vi också hjälp att reflektera genom att sjukhuskyrkan finns för oss i personalen. Vi har ju tystnadsplikt så vi kan vi ju inte dela händelserna med några andra än varandra.

I backspegeln av covid-19 våren 2020

Marianne och Gunilla berättar: Våren 2020 tog vi emot patienter med covid-19 från både övriga Värmland och Dalarna. Helst vill man ju ha en patient i respirator bara något dygn för det är en stor påfrestning för kroppen. Därför var det en annorlunda arbetssituation när vi tog emot covid-patienter, eftersom de ibland låg i respirator ända upp till fyra veckor. De hade det jättejobbigt!

Vi gör ju alltid allt vad vi kan för patienterna, men ibland förlorar vi kampen mot sjukdomen.

Att acceptera att döden är en del av livet är inte alltid lätt, men vi måste ju tyvärr det ibland.

Eftersom patienten är nedsövd så reglerar vi hur djupt nedsövd de är. Vi behöver se att de reagerar och vill se att de är med. När vi sen får ta ut en patient ur respiratorn och känna att de klämmer handen, följer med blicken då är det underbart för då vet vi att de är på väg tillbaka till livet igen.

Patienter som legat i respirator hamnar sen på vårdavdelning och får hjälp till rehabilitering så att de så småningom kan åka hem.

När vi tog emot patienter utifrån åkte de hem när de klarade sig utan respirator. Sen fick de fortsatt hjälp på hemorten.

En patient som ligger nedsövd så länge som sex veckor tappar greppet om livet och därför skriver vi dagbok så att de vet vad som har hänt dem under den där förlorade tiden. Vi skriver om behandlingar, telefonsamtal, vad vi gör och vad som händer på dagarna. Sen när de tillfrisknat så kallar vi dem på återbesök, om de vill. Vi går igenom dagboken, samtalar och de har möjlighet att ställa frågor.

Det är fantastiskt när folk tillfrisknar. Vi har haft patienter, som varit så sjuka att vi trodde att vi skulle förlora dem. Så överlever de och kommer tillbaka, gående och tackar för vården som de fått. Man blir så oerhört glad över att se detta!

Vi har världens bästa sjukvård

Våra IVA-sköterskor är helt överens om att vi nog har världens finaste sjukvård. Vi har tillgång till mediciner och avancerade behandlingar. Ibland när man ser reportage på TV från fattiga länder så lider man med vårdpersonalen. Det finns varken syrgas eller skyddsutrustning. Det är lätt att förstå hur svårt det måste vara att vilja hjälpa men inte kunna och de uttrycker en stor tacksamhet över att få arbeta i Sverige.

En av dem berättar om frustrationen att inte ha ordentlig utrustning att tillgå.

Hon kom som första bil till en olycksplats där två bilar krockat. Det fanns ju ingen betänketid och hon gjorde vad

hon kunde innan ambulanserna kom. Men att inte ha utrustning för att göra det hon såg behövde göras, att bara ha två händer och ingen att samarbeta med, det var svårt.

En sak lärde hon sig: Ett par plasthandskar och en filt är bra att ha i bilen, så det finns det nu.

”Så vad är nu det bästa med ert jobb?” frågar jag.

Svaret är enkelt: ”Det bästa är när livet återvänder. När en patient kommer gående av sig själv. Det är helt fantastiskt och så roligt! Tänk att få ett sånt här kort som från Eva, och se att det gått bra”, säger de och pekar på kortet.

De går tillbaka till jobbet men jag fortsätter att fundera på Eva från Dalarna. Efter lite hjälp från Marianne och Gunilla så får jag ett telefonnummer och jag kontaktar Lennart och Eva i Sågmyra utanför Falun.

När livet återvänder

Jag ringer numret som jag fått till Evas man Lennart. När vi får kontakt med varandra en kväll och han hör att jag är sjukhusdiakon i Torsby då säger han

”Jag är så fantastiskt glad att ni har klarat av detta och att jag fick Eva tillbaka igen” Vi pratar lite till och sen kommer Eva till telefonen.

Hon berättar att både hon och Lennart hon fick covid-19 men att hon snabbt blev mycket sjuk. Hon låg i respirator i 22 dygn och största delen av tiden i Torsby. Jag låter henne själv berätta:

”Fast jag låg i respirator så märkte jag vilket lugnt tempo det var. Jag har fått dagboken personalen skrev och jag ser allt som personalen har gjort för mig.

De hade en sån otrolig omsorg om mig och behandlade mig på ett fantastiskt fint sätt.

Bara en sån sak som att när jag låg i respirator, så tvättade de håret på mig. Jag tror att deras omsorger påverkade mig och gjorde att jag fick viljan att fortsätta kämpa.

Lennart fick ringa varje dag och via telefonen fick jag höra hans röst i högtalaren. Det reagerade jag på och sträckte ut handen. Allt det där gav mig livskraft.

Personalen tog bilder på mig och skickade till Lennart så han kunde följa mig, fast han var i Dalarna. Det kan inte ha varit så inspirerande bilder, men han kunde ändå vara med lite. Personalen var fantastiska mot oss.

Jag minns ingenting av de där 22 dygnen och det känns väldigt konstigt att ha en period som liksom är borta. De har berättat att de hjälpte mig att sitta upp och hur länge jag kunde göra det, men det minns jag inte alls. Men jag minns när de väckte mig efter de där tre veckorna. Det var en läkare som skrek: Nu får du inte sova längre. Nu får du vakna Eva! Och det gjorde jag. Det var verkligen helt fantastiska!

Det var lite konstigt för jag hade en låt i huvudet när jag vaknade, det var *Lev nu, dö sen* med Borlängetjejen Miss Li. Det var väl meningen att jag skulle leva.

Jag har fått livet tillbaka! Jag vet faktiskt inte hur sjuk jag var men folk säger till mig att jag har fått en andra chans. Att nån där uppe ville att jag skulle fortsätta ett tag till.

Det har varit en lång väg tillbaka för mig. Till att börja med var jag så entusiastisk och tränade men det är som om det har kommit efter. Jag har en hosta som gör att jag inte helt kan ligga ner på nätterna. Jag tappar tråden ibland, glömmer saker, men det kommer säkert att bli bättre. Någon pratade om att det är lite samma symptom som när man är utbränd. Jag får ha tålamod!

Jag har en boxer, Bruno, som jag hade börjat träna mycket med men det är som om han förstår att jag inte orkar riktigt. Han har blivit en riktig kelhund och lugnat ner sig väsentligt. Han och jag har gått ganska långa promenader, men jag måste lyssna på kroppen för jag blir väldigt snabbt trött.

Vår dotter i England har sagt att när coronan är över och vi kan resa igen så ska vi åka till Torsby och tacka personalen på IVA, för att jag fick min mamma tillbaka. Hälsa dem Karin, och tacka för att jag fick livet tillbaka!”

”Så TACK till all IVA-personal för allt ni gjorde för Eva och hennes familj och ett tack för att ni finns och engagerat och professionellt gör att livet återvänder för många, många flera!”

Eva och Bruno
Foto: Lennart Ekman

Foto: Kat Palasi /Ikon

Foto: Magnus Aronson

Bli månadsgivare

Som månadsgivare tar du ställning för människor som lever i utsatthet varje dag. Genom din månadsgåva ger du människor möjlighet att själva skapa sig en bättre framtid. Anmäl dig idag!

Så fungerar månadsgivande

Som månadsgivare ger du en gåva varje månad via autogiro. Genom vårt unika nätverk når dina gåvor människor som lever i utsatthet i över 100 länder. Du kan anmäla dig direkt med BankID eller beställa en blankett som du skriver under och skickar tillbaka. Du kan när som helst avsluta ditt månadsgivande om du önskar. Act Svenska kyrkan är beroende av frivilliga gåvor – därför är ditt stöd så viktigt!

Som månadsgivare bidrar du till:

- Att stötta människor som lever i utsatthet över hela världen.
- Möjligheter till snabba insatser vid katastrofer.
- Gåvor som når människor som nästan ingen annan når.
- Du hjälper till att bekämpa orättvisor.
- Dina månadsgåvor ger mer resurser till våra projekt och lägre omkostnader.

Detta får du

Som månadsgivare får du följa arbetet och möta människor via givartidningen Göra skillnad (4 nr/år) och informationsbrev. Om du vill ha information via e-post så fyller du i din adress när du anmäler dig.

DINA GÅVOR ANVÄNDS BLAND ANNAT TILL:

- Rent vatten, matförsörjning, spargrupper, mänskliga rättigheter, utbildning, konfliktlösning och fredsarbete.
- Akut hjälp när människor drabbas av katastrofer, återuppbyggnad och förebyggande arbete för att bättre klara nya katastrofer.
- Att påverka beslutsfattare på olika nivåer att fatta beslut för en bättre och mer rättvis värld.

Har du frågor om ditt givande?

Ring Givarservice på telefonnummer 010-181 93 00 vardagar mellan 9-12 och 13-15, eller fyll i formuläret på:
www.svenskakyrkan.se/act/bli-manadsgivare.

Hallå där, Mehmet Emir Özdemir, nyföretagare i Torsby

Text och foto: Anette Bodinger Larsson

Under året med coronapandemin 2020 startades fler företag i Sverige än någonsin. En av dem som vågade satsa är Mehmet Emir Özdemir.

Du driver en biltvätt i Torsby sedan i höstas, hur har pandemin påverkat affärerna?

– Det är ganska lugnt i tvätthallen, folk är lite försiktiga på grund av corona, men det hade jag räknat med, vi kämpar på.

Hur länge har du bott i Torsby?

– Sedan 2015, jag trivs verkligen jättebra. Torsby är bara bäst, här finns allt man behöver, vackra omgivningar, trevliga människor plus att det är nära till allt. En mycket bra och familjevänlig plats för barn att växa upp på.

Vad önskar du dig av det nya året?

Ett slut på pandemin så att samhället kan öppna upp och livet återgå till det normala. Det är vad jag önskar allra mest.

Fakta: Under 2020 startades 73 500 nya företag i Sverige. Det är en ökning med 14 procent jämfört med året innan, enligt statistik från Bolagsverket

Att fira gudstjänst igen!

Ett nytt ord seglade upp i vinter: "Besluts-trötthet". Det är inte helt lätt att planera i dessa pandemitider. Detta dilemma delar kyrkan med många andra aktörer i samhället.

Men med det sagt så kommer här en planering av vad som är på gång – och meningen "med reservation för ändringar" är fortfarande högaktuell.

Håll utkik i TorsbyBladet, på vår hemsida, i våra radioprogram och på vår Facebooksida för aktuell information.

Fram till påsken fortsätter vi att sända gudstjänst via närradion på söndagar kl. 16.00. Från och med skärtorsdagen avser vi att återgå vi till ett mer traditionellt gudstjänstfirande. Det gör vi då vi hoppas och tror att den remiss som Folkhälsomyndigheten skrivit kommer att landa i att vi kan vara fler som kan samlas i våra stora kyrkor framgent.

Och då nattvard firas gör vi det givetvis på ett smittsäkert vis (och nyttjar så kallade särkalkar).

I övrigt följer vi Folkhälsomyndighetens föreskrifter om regler för allmän sammankomst, dit gudstjänster räknas.

I samband med påskdagen kommer vi denna söndag och kommande söndagar att sända vår radiogudstjänst kl. 15.00.

Då ändringarna om allmän sammankomst beräknas börja gälla i mitten av april, tillämpar vi föranmälan till långfredagens och påskdagens gudstjänster i Fryksände kyrka och vi avser att dubblera gudstjänsterna vid behov.

Från och med maj informerar vi om det aktuella läget på vår hemsida, med annonser i TorsbyBladet, i våra radioprogram och på Facebook.

Du kan även närsomhelst söka oss präster för frågor och tankar om gudstjänstlivet:

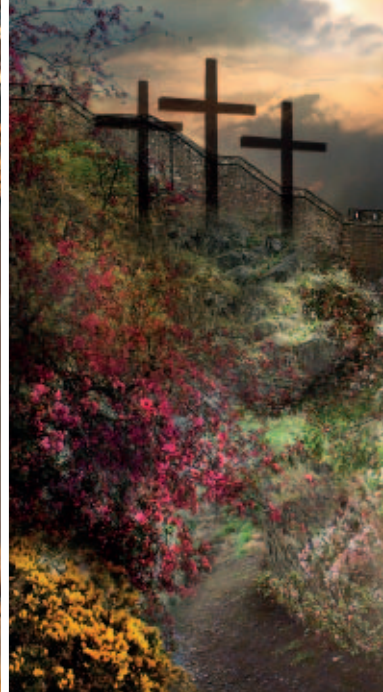
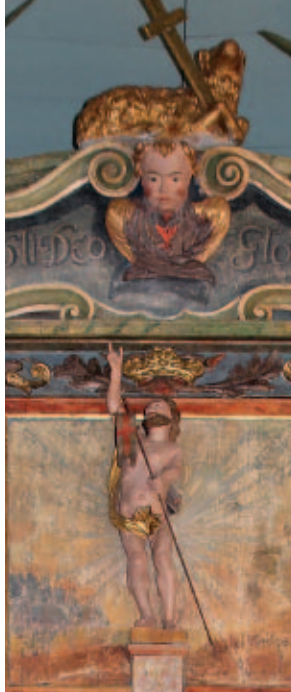
Jonas Bodinger Larsson, präst tel. 0560-272 17

Karin Jansson, präst tel. 0560-272 02

Johan Bonander, kyrkoherde tel. 0560-272 01

Johan Bonander, kyrkoherde

Påskens gudstjänster

FRYKSÄNDE

Torsd. 1 april kl. 18.00 *Skärtorsdagen*
SKÄRTORSDAGSMÄSSA

Direktsänd radiogudstjänst via Fryksände
pastorats närradio 100,6 mhz
Karin Jansson, Urban Karlsson
Karin Lövestam-Öberg

kl. 19.00–20.00 välkomna till natt-
vardsutdelande i kyrkan

Fred. 2 april kl. 09.00 och 12.00

Långfredagen

"I VÄNTAN PÅ DEN NIONDE TIMMEN"
Direktsändning via Fryksände pastorats
Facebooksida

kl. 15.00 LÅNGFREDAGSGUDSTJÄNST
Jonas Bodinger Larsson, Urban Karlsson
Föranmälan till Jonas 0560-272 17

Sönd. 4 april kl. 11.00 *Påskdagen*
PÅSKDAGSMÄSSA

Jonas Bodinger Larsson, Urban Karlsson
Föranmälan till Jonas tel. 0560-272 17

Månd. 5 april kl. 11.00–14.00

Annandag påsk

EKUMENISK EMMAUSVANDRING/
PILGRIMSVANDRING från Kollsberg till
Siris kapell. Karin Jansson, Curt Engström m fl.

Sönd. 11 april kl. 11.00

HÖGMÄSSA

Karin Jansson, Urban Karlsson

Sönd. 18 april kl. 11.00

HÖGMÄSSA

Jonas Bodinger Larsson, Mia Stenmark

Sönd. 25 april kl. 11.00

HÖGMÄSSA

Johan Bonander, Urban Karlsson

LEKVATTNET

Torsd. 1 april kl. 15.00 *Skärtorsdagen*
SKÄRTORSDAGSMÄSSA

Karin Jansson, Mia Stenmark

Fred. 2 april kl. 15.00 *Långfredagen*
EKUMENISK LÅNGFREDAGSGUDSTJÄNST

i Lekvattnets missionshus
Johan Bonander, Mia Stenmark

Sönd. 4 april kl. 15.00 *Påskdagen*
PÅSKDAGSMÄSSA

Karin Jansson, Mia Stenmark

Månd. 5 april kl. 15.00 och 16.00

Annandag påsk

GUDSTJÄNST

i Mårbackens skolhus. Karin Jansson
Musik med Erik och Mattias Strandberg
Föranmälan max 8 personer per tillfälle
kl. 15 resp. kl. 16 till Karin Jansson tel.
eller sms 070-280 71 94

Sönd. 18 april kl. 15.00
GUDSTJÄNST

Jonas Bodinger Larsson, Mia Stenmark
Direktsänds även i Fryksände pastorats
närradio 100,6 mhz

VITSAND

Torsd. 1 april kl. 19.00 *Skärtorsdagen*
SKÄRTORSDAGSMÄSSA

Jonas Bodinger Larsson, Halle Halvarsson

Sönd. 4 april kl. 15.00 *Påskdagen*
PÅSKDAGSMÄSSA

Jonas Bodinger Larsson, Urban Karlsson
Gudstjänsten direktsänds även i
Fryksände pastorats närradio
(100,6 mhz och på webben)

Sönd. 11 april kl. 15.00

MÄSSA

Karin Jansson, Urban Karlsson
Direktsänds även i Fryksände pastorats
närradio 100,6 mhz

Sönd. 25 april kl. 15.00

GUDSTJÄNST

Johan Bonander, Urban Karlsson
Direktsänds även i Fryksände pastorats
närradio 100,6 mhz

ÖSTMARK

Torsd. 1 april kl. 19.00 *Skärtorsdagen*
SKÄRTORSDAGSMÄSSA

Johan Bonander, Mia Stenmark

Fred. 2 april kl. 11.00 *Långfredagen*
LÅNGFREDAGSGUDSTJÄNST

Johan Bonander, Mia Stenmark

Sönd. 4 april kl. 11.00 *Påskdagen*
PÅSKDAGSMÄSSA

Karin Jansson och Mia Stenmark

Sönd. 11 april kl. 18.00

MÄSSA

Karin Jansson, Urban Karlsson

Sönd. 18 april kl. 18.00

MÄSSA

Jonas Bodinger Larsson, Mia Stenmark

Sönd. 25 april kl. 18.00

GUDSTJÄNST

Johan Bonander, Urban Karlsson

*Radiogudstjänsterna sänds på
100,6 och 104,1 Mhz
radiofryksdalen.se/webbradio*

Vill du med och gå en promenad i friska luften?

**Då ses vi utanför församlingshemmet
i Torsby på måndagar kl. 11.00**

Tillsammans går vi en lättisam promenad på ungefär 30 min. Vi följer Folkhälsomyndighetens restriktioner med max 8 pers/grupp.

Vid frågor ring pastorsexpeditionen tel. 0560-272 00.
Vi ses!

Kyrkogårdsvandring

Efter den uppskattade kyrkogårdsvandringen i Östmark gör vi nu en fortsättning i Fryksände.

I postlådan vid Fryksände kyrkas södra ingång finns tävlingsformulär med tippslapp, frågor och karta. Ta en vandring på vår vackra kyrkogård i vår, gissa svaren på frågorna, skriv i namn och adress och lämna in svaren i brevlådan vid församlingshemmet före 30 april så drar vi tre vinnare bland de med flest rätta svar.

Måndagspromenad

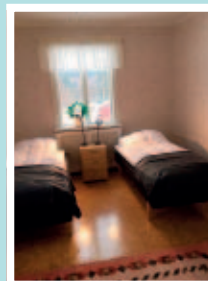
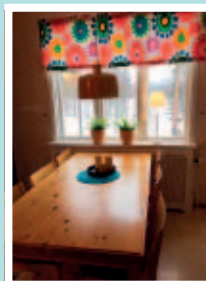
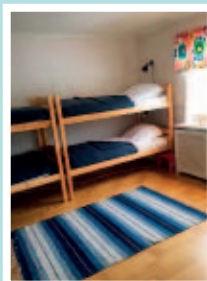
På måndagar kan den som vill följa med på Fryksände pastorats promenad i Torsby. Just den här dagen lyste solen med sin frånvaro men det hindrade inte det här glada gänget att få frisk luft. Längs vägen mötte de prästen Jonas Bodinger Larsson som var ute på en egen promenad med hunden Wäfflan.

Foto: Anette Bodinger Larsson

Lägenhet i Lekvattnet uthyres

med närhet till skid-
anläggningar och
vandringsleder

Lägenheten ligger ovanför försam-
lingshemmet i centrala Lekvattnet
med storslagen utsikt över sjöar
och berg.

Du behöver ha med dig lakan och
handduk. Städning ingår ej men kan
köpas som tillägg.

Bostadstyp: Fritidsboende

Boarea: 70 m²

Antal bäddar: 6

Gatuadress: Kyrkåsvägen

Veckoavgift: 2000 kr

Vill du boka lägenheten eller har frågor
hör av dig till pastorsexpeditionen på
tel: 0560-272 00

Svenska kyrkan

Behöver du prata?

Vi lever i en ansträngd tid och ibland
kan ett samtal betyda mer än man
kan ana. Här hittar du olika samtals-
möjligheter, alla med tystnadsplikt
och utan kostnad.

Torsby kommun

Första Linjen unga norra (en mottagning för barn, unga, deras
familjer och unga vuxna i åldern 6-20 år) tel. 010-834 76 49.
Kuratorer på ungdomsmottagningen, på kommunens grund-
skolor och på Stjerneskolans nås genom växel tel. 160 00.

Svenska kyrkan, Fryksände pastorat

Inger Hjalmarsson, diakon tel. 0560-272 06.
Eva Bonander, diakon tel. 0560-272 09.
Karin Lövestam-Öberg, diakon tel. 0560-272 08.
Karin Jansson, präst tel. 0560-272 02.
Jonas Bodinger Larsson, präst tel. 0560-272 17.
Johan Bonander, kyrkoherde tel. 0560-272 01.

Svenska kyrkan, Övre Älvdals församling

Birgitta Halvarsson, kyrkoherde tel. 0564-410 22

Genom 112 kan du även komma i kontakt
med jourhavande präst kl 21.00-06.00.

Vårdcentralen och öppenvårdspsykiatri
kommer du i kontakt med genom 1177.se.

PASTORSEXPEDITION 272 00

Anna-Lena Yderstig, kyrkoskrivare
Besöksadress: Kyrkogatan 26 Postadress: Box 52, 685 22 Torsby
E-post: fryksande.pastorat@svenskakyrkan.se
Hemsida: www.fryksandepastorat.se
Öppet: mån-tis 10-12, ons-tors 10-12, 13-15

KYRKOHERDE
Johan Bonander 272 01
Tjänstebostad, Östmarks prästgård 200 13

KOMMINISTRAR
Jonas Bodinger Larsson 070-222 18 57
Karin Jansson 070-280 71 94

DIAKONER
Eva Bonander 070-375 41 44
Karin Lövestam-Öberg 070-671 39 61
Inger Hjalmarsson 070-375 41 87

FÖRSAMLINGSPEDAGOG
Hans Öberg 070-250 37 63

MUSIKER
Mia Stenmark 070-200 01 56
Anders Halle Halvarsson 070-280 74 26
Urban Karlsson 070-280 99 63

INFORMATÖR
Birgitta Brorson 272 04

KYRKOFÖRVALTNING
Elisabeth Johnsson, kyrkokamrer 272 14
Marie Nilsson, kyrkokamrersassistent 272 03

KYRKOGRÅDSFÖRVALTNING 27225, 272 07
Lars Wikström, kyrkogårdschef 070-531 01 64
Lars Olsson, vice kyrkogårdschef 070-288 36 90
Fryksände, Lars Wikström 070-531 01 64
Lekvattnet, Lars Olsson 070-288 36 90
Vitsand, Roland Nilsson 070-304 57 36
Östmark, Stig Norman 070-595 73 56

KYRKVAKTMÄSTARE
Lisbeth Kanth 070-691 81 64
Jörgen Klockars 070-369 71 70

FRYKSÄNDE FÖRSAMLINGSHEM 272 00
Anna-Karin Jönsson, församlingsvärdinna 272 15
Annamaj Carlsson, lokalvärdare 272 00
Marita Bergström, administration 272 00

LEKVATTNETS FÖRSAMLINGSHEM 501 01

ÖSTMARKS FÖRSAMLINGSHEM 200 59

BLOMSTERFONDER
Fryksände, pastorsexpeditionen 272 00
eller via hemsidan www.fryksandepastorat.se
Lekvattnet, Anders Nilsson 500 28, 070-670 97 20
Vitsand, Arnold Mattsson 070-547 29 44
Östmark, Maj-Lis Haglund 210 09

KYRKORÅDETS ORDFÖRANDE
Fryksände pastorat, Roger Ericsson 070-693 62 68

FÖRSAMLINGSRÅDETS ORDFÖRANDE
Fryksände, Torbjörn Jansson 070-561 97 76
Lekvattnet, Inga-Britt Keck Karlsson 520 50
Vitsand, Thore Jonsson 070-511 84 38
Östmark, Ingela Högfeldt 070-520 38 87